

PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJA

IŠVADA DĖL PROKURORO A. A. VEIKSMŲ

2017 m. spalio 3 d. Nr. 1.6-15
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2017-09-15 posėdyje, dalyvaujant Komisijos nariams Alvydui Benošiui, Martynui Jovaišai (Komisijos pirmininkui), Renaldai Kučinskaitei, Antanui Stepučinskui, Gintautui Valickui, Irmui Zaikienei, Aistei Žilinskienei, sekretoriaujant Šarūnei Švilpauskienei, išnagrinėjusi Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus prokurorės Daivos Alechnavičienės kreipimąsi dėl prokuroro A. A. veiksmų,

n u s t a t ė:

2017-07-05 priimtas nagrinėti Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus prokurorės Daivos Alechnavičienės kreipimasis dėl prokuroro A. A. galimai padaryto pažeidimo (Nr. 17.9-3797).

Kreipimesi nurodyta, kad generalinio prokuroro pavaduotojo, ėjusio generalinio prokuroro pareigas, 2017-05-04 sprendimu pradėtas tarnybinis patikrinimas dėl prokuroro A. A. galimai padaryto tarnybinio pažeidimo. Tarnybinis patikrinimas pradėtas Vidaus tyrimų skyriaus prokurorės O. Zabelinos vidaus tyrimo išvados dėl prokuroro A. A. veiksmų (2017-05-03 Nr. 17.9-2535) pagrindu. Išvada surašyta išnagrinėjus Generalinėje prokuratūroje gautus (2017-04-10 reg. Nr. AP-9137) advokato L. P. skundus „Dėl prokuroro A. A. kompetencijos“, taip pat vidaus tyrimo metu gavus A. G. 2017-04-26 paaiškinimą.

Advokato L. P. skunde nurodyta, kad prokuroras A. A., atlikdamas ikiteisminį tyrimą Nr. , kuriame pareikšti įtarimai A. G., akivaizdžiai piktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi bei suteiktomis teisėmis, pažeidinėja įtariamojo teises.

Tarnybinio patikrinimo metu gauta duomenų, leidžiančių svarstyti, ar tikrinamo prokuroro veiksmuose, kai jis 2017-02-07 bendravo su tuo metu liudytojo statusą ikiteisminiame tyrime Nr. turėjusiu A. G. (šiuo metu kaltinamasis), nėra Prokurorų etikos kodekse įtvirtintų profesinės veiklos principų ir kitų šio kodekso normų pažeidimo. Būtent kompaktiniame diske ir stenogramoje esantys duomenys leistų daryti prielaidą, kad prokuroras A. A., jeigu tai tikrai jo balsas, apklausdamas A. G. kaip liudytoją nurodytame ikiteisminiame tyrime, galimai buvo šališkas, nes turėjo išankstinę nusistatymą šio asmens atžvilgiu, galimai nesilaikė asmens nekaltumo prezumpcijos ir kitų prokuroro profesinės etikos principų ir normų reikalavimų sakydamas: „Neprišidirbkit vėl eilinį kartą.“ „Tai nereik susidėt su aferistais.“ „Jūs vėl makliavojat, nu.“ „Išsigandę esat ar neišsigandę? Kaip manai?“ „Ne viską tu pasakei, ponas. Mes žinom daugiau. Ką čia dabar su pačiu daryt? Ką?“ „Nu, tai bankrotink, gi moki bankrotint.“ „Surask kreditorių kokį ir subankrotins. Nu tai ką čia, nebemoki?“ „<...> tai žinomas ant tiek ir viso ko. Dėl to čia pas tave

nekaltas, tai...“ „Nu, tai ką dabar dar planuoja daryt tokio chuliganiško?“ Taip pat į liudytoją A. G. ne kartą familiariai kreipėsi „tu“, tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai galimai pavadino jį nusikaltėliu (pvz.: „Tikras žulikas.“ „Nereik susidėt su aferistais“). Taip pat galimai siekė A. G. paveikti grasindamas laisvės suvaržymu (pvz.: „Tai palauk, arba tu pasakoji, arba eisi rūsiu man. Nori šiandien į rūšį?“), pakeisti jo procesinį statusą (pvz.: „Tai va, tai dabar ką mes galvojame, gal kokį įtariamojo statusą suteikt?“), finansiškai sužlugdyti (sakė, kad A. G. ir jo žmonos atžvilgiu inicijuos mokestinį patikrinimą, tikrins įmonę).

Taip pat tarnybiniame pranešime nurodoma, kad iš stenogramos daryti kategoriškų išvadų dėl to, kas užfiksuota šiame įrašė (t. y. kur, kada ir tarp ko vyksta šis pokalbis), negalima, nes jis padarytas neturint leidimo. Stenogramos turinys leistų daryti prielaidas, kad tai galėtų būti, kaip nurodė pareiškėjas ir A. G., prokuratūroje 2017-02-07 vykusį A. G. apklausa, kurią atliko tikrinamas prokuroras (pokalbyje minima 7 diena, kalbėta ir apie duomenis, kurie užfiksuoti tos dienos liudytojo A. G. apklausos protokole ir tą dieną šio asmens pateiktus bendrovės dokumentus). Tačiau tokiu atveju turi būti sprendžiama, ar šį įrašą tuo metu liudytojo statusą turėjęs A. G. padarė teisėtai ir ar tokiu būdu padarytas garso įrašas gali būti laikomas leistinu įrodymu sprendžiant prokuroro tarnybinės atsakomybės klausimą. Taip pat nesant teisinio pagrindo, nesurašęs apžiūros protokolo, 2017-02-07 galimai apžiūrėjo liudytojo A. G. asmeninį mobilųjį telefoną. Tokiais veiksmais galimai buvo pažeisti Prokurorų etikos kodekse įtvirtinti profesinės etikos principai (teisingumo (5.1.3 p.), padorumo (5.2.1 p.), nešališkumo (5.3.1 p.), nepiktnaudžiavimo (5.4.1 p.) ir atsakomybės (5.9.1 p.)) ir šio kodekso 7.3 punktas, įpareigojantis vengti familiarumo.

Tarnybiniame pranešime nurodyta, kad objektyvių duomenų, kad būtent prokuroras iš A. G. mobiliojo telefono išsiuntė SMS žinutę J. G., parašydamas „pasuk“, prokurorės nuomone, nėra. Turimi rašytiniai duomenys (2017-06-05 kaltinamasis aktas, 2017-02-07 A. G. apklausos protokolas) rodo, kad žinutė išsiųsta 2017-02-07 12.15 val., t. y. pietų pertraukos prokuratūroje metu. Be to, prieš tai (12.14–12.15 val.) fiksuoti 3 jungimai (J. G. A. G.), o 12.16 val.(po A. G. žinučių išsiuntimo J. G.) tarp šių asmenų vyko pokalbis. Pokalbis tarp šių asmenų vyko ir 14.38 val., jo metu užsimenama ir apie įvykusią apklausą. Iš A. G. apklausos protokolo matyti, kad jo apklausa vyko antroje darbo dienos pusėje (protokole nurodyta šio procesinio veiksmo pradžia 14.05 val.).

Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus pateiktą medžiagą sudaro: advokato L. P. skundas, A. G. vidaus tyrimo metu pateiktas paaiškinimas, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus A. Normanto 2017-05-24 raštas Nr. 4D-2017/1-696/3D-1551 „Dėl A. G. skundo ir Seimo kontrolieriaus tarpininkavimo“, kuriuo generaliniam prokurorui persiūstas pagal kompetenciją Seimo kontrolierių įstaigai adresuotas A. G. 2017-05-12 skundas „Dėl pažeistų asmens teisių“, kuris savo turiniu analogiškas Generalinėje prokuratūroje jau išnagrinėtam advokato L. P. skundui dėl prokuroro A. A. veiksmų, A. G. 2017-06-23 skundas, pavadintas papildomu skundu dėl prokuroro A. A. veiksmų teisėtumo, gauto skundo nagrinėjimui aktualios procesinių dokumentų iš ikiteisminio tyrimo Nr. 06-2-0178-16 kopijos, stenograma (2017-05-18 Nr. 17.9.-2841), kuri padaryta perklausius pareiškėjo pateiktame kompaktiniame diske esantį garso įrašą, prokuroro A. A. Vidaus tyrimų skyriui 2017-06-07 pateiktas paaiškinimas, kuriame prokuroras nesutiko su advokato L. P., A. G. nurodytomis aplinkybėmis dėl jo galimai neteisėtų veiksmų ikiteisminiame tyrime dėl A. G. veikų, Panevėžio miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjo 2017-05-04 nutartis, kuria atmestas advokato L. P. pareikštas nušalinimas prokurorui A. A.

Prokuroras A. A., dalyvaudamas Komisijos posėdyje, paaiškino, kad kreipimasis susijęs su konkrečiu ikiteisminiu tyrimu, kuris šiuo metu su kaltinamuoju aktu yra perduotas teismui.

Šį ikiteisminį tyrimą atliko dvi ikiteisminio tyrimo įstaigos, o jam buvo pavesta vadovauti. Nemažą dalį ikiteisminio tyrimo veiksmų atliko savo iniciatyva. Vyko A. G. apklausa, buvo surašyti protokolai. A. G. telefono apžiūra nebuvo atliekama, žinučių iš šio telefono jis nesiuntė. Mano, kad bendraudamas su A. G. nepažeidė Kodekso reikalavimų. Teigia, kad skundas susijęs su siekiu jį nušalinti dėl šališkumo, dėl siekio apklausti advokatą kaip liudytoją, daryti poveikį. Teismui prie šio prašymo buvo pateiktas įrašas, kurio teismas nevertino. Mano, jog neišsakė skundžiamų teiginių, nebuvo jokių grasinimų. Pats pateikto įrašo negirdėjęs, atsisakė klausyti ir komentuoti įrašą, nurodydamas, kad jis neteisėtas. Tai pripažino ir teismas, nagrinėdamas skundą dėl jo nušalinimo.

Generalinės prokuratūros Personalo ir teisės skyriaus parengtoje pažymoje apie prokuroro A. A. tarnybą prokuratūroje nurodyta, kad tarnybą prokuroru jis pradėjo 1998-09-01 Panevėžio miesto apylinkės prokuratūroje. Prokuroras skatintas dešimt kartų. Tarnybinių nuobaudų neskirta. 2016-11-09 Prokurorų atestacijos komisijos siūlymu prokuroro A. A. tarnyba įvertinta gerai ir paliktas turimas vyriausiojo justicijos patarėjo kvalifikacinis rangas.

Vyriausioji prokurorė prokurorą A. A. charakterizavo kaip kvalifikuotai vykdančią prokuroro funkcijas. Nurodė, kad prokuroras A. A. specializuojasi mokestinių sukčiavimų srityje. Pasižymi tuo, kad yra vienas sparčiausiai dirbančių prokurorų, ikiteisminiuose tyrimuose nevengia pats atlikti dalies tyrimo veiksmų. Kontroliuojant ekonominio ir finansinio pobūdžio tyrimus sukaupia patirtimi noriai dalijasi su kolegomis. A. A. yra mėgstamas ikiteisminio tyrimo pareigūnų už profesionalumą, kompetenciją, greitą sprendimų priėmimą.

Prokurorų elgesio ir profesinės etikos (veiklos) principus ir normas, kurių prokurorai turi laikytis tarnybos ir ne tarnybos metu, reglamentuojantis Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodeksas (toliau – ir Kodeksas) nustato, kad asmuo, paskirtas į prokuroro pareigas, savarankiškai ir sąmoningai pasiryžta tarnauti žmonėms ir teisingumui, pripažįsta šio kodekso normas ir privalomus etikos principus.

Įvertinusi surinktus duomenis, išklausiusi prokuroro A. A. paaiškinimus, Komisija nutarė, kad nepakanka duomenų konstatuoti, kad prokuroras A. A. padarė Kodekso pažeidimą ar kito teisės akto, reglamentuojančio prokuroro veiklą, pažeidimą. Nagrinėjamu atveju prokuroro galimas pažeidimas grindžiamas advokato L. P. ir proceso šalies A. G. paaiškinimais bei pateiktu garso įrašu, kuris buvo daromas be prokuroro žinios ir neturint tam reikalingo leidimo. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 11 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad asmenims, išskyrus prokurorus ir prokuratūros personalą, filmuoti, fotografuoti, daryti garso ar vaizdo įrašus prokuratūros patalpose galima tik turint Generalinės prokuratūros ar teritorinės prokuratūros vadovo leidimą. Vidaus tyrimų skyriui A. G. pateiktame paaiškiniame nurodė, kad įrašą darė prokurorui nežinant, neturėdamas tam leidimo. Taip pat nustatyta, kad įrašas, kuriuo grindžiamas galimas prokuroro pažeidimas, buvo padarytas A. G. apklausiant kaip liudytoją. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 179 straipsnyje numatyta, kad asmuo, apklausiamas kaip liudytojas, turi teisę prašyti, kad atliekamo proceso veiksmo metu būtų naudojamos techninės priemonės, skirtos šio proceso veiksmo eigai fiksuoti, tačiau tas turi būti daroma tyrėjo, prokuroro sprendimu. Apklausiamas kaip liudytojas A. G., būdamas informuotas apie savo teises (tai patvirtinta 2017-05-04 Panevėžio miesto apylinkės teismo nutartimi), neprašė daryti atliekamos apklausos garso ar vaizdo įrašo. Atsižvelgdama į teisinį reglamentavimą komisija konstatuoja, kad pateiktas įrašas padarytas pažeidžiant teisės aktus, todėl yra neteisėtas. Dėl šios priežasties neanalizuojamas įrašo turinys, jame užfiksuotų teiginių atitiktis Kodekse nurodytiems principams, juo nesiremiama įrodinėjant asmens veiksmus dėl galimo

pažeidimo padarymo. Taip pat Komisija sutinka su Vidaus tyrimų skyriaus išvada, kad nėra objektyvių duomenų, pagrindžiančių galimai neteisėtą A. G. telefono panaudojimą išsiunčiant trumpąją žinutę. Rašytinėje medžiagoje užfiksuotas neatitikimas tarp žinutės siuntimo ir apklausos laiko duoda pagrindą abejoti pareiškėjo nurodomų aplinkybių patikimumu.

Darytina išvada, kad vien L. P. ir A. G. paaiškinimai apie galimai neetišką, teisės aktus pažeidžiantį prokuroro A. A. elgesį negali būti vertinami kaip pakankami galimam pažeidimui įrodyti. Šiuo atveju, esant skirtingam ginčo situacijos vertinimui, nėra pagrindo konstatuoti L. P. ir A. G. paaiškinimų pranašumo prokuroro A. A. pateiktų argumentų atžvilgiu. Atitinkamai negalima daryti išvados, kad dėl tiriamo įvykio buvo surinkta pakankamai duomenų, patvirtinančių galimą Kodekse įtvirtintų principų pažeidimą.

Komisija pažymi, kad prokuroras, bendraudamas su proceso šalimis ir kitais asmenimis, turi atsižvelgti į tai, kad visais atvejais jis privalo užtikrinti prokurorų etikos principų laikymąsi, veikti dalykiškai ir profesionaliai, elgtis korektiškai ir mandagiai, nemenkinti kitų asmenų, savo profesijos.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2012 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. I-16 „Dėl Prokurorų etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“, 43.1 papunkčiu,

Komisija k o n s t a t u o j a,

kad prokuroras A. A. nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo.

Komisijos pirmininkas

Martynas Jovaiša